

**ПРОТОКОЛ ОПШТИНЕ РУДО
О САРАДЊИ И ПОСТУПАЊУ У СЛУЧАЈЕВИМА НАСИЉА НАД ЖЕНАМА И
У ПОРОДИЦИ**

Садржај

1.	УВОД.....	3
2.	СВРХА ПРОТОКОЛА.....	3
3.	НОРМАТИВНИ ОКВИР	4
3.1.	Међународни акти	4
3.2.	Нормативни оквир Босне и Херцеговине.....	4
3.3.	Нормативни оквир Републике Српске.....	5
3.4.	Локални оквир општине Рудо.....	5
4.	НАСИЉЕ НАД ЖЕНАМА И У ПОРОДИЦИ И КЉУЧНИ ПОЈМОВИ.....	5
5.	СУБЈЕКТИ ПОСТУПАЊА И САРАДЊЕ У СЛУЧАЈЕВИМА НАСИЉА НАД ЖЕНАМА И У ПОРОДИЦИ.....	6
6.	ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈЕВИМА НАСИЉА НАД ЖЕНАМА И У ПОРОДИЦИ.....	7
6.1.	Препознавање и пријављивање насиља над женама и у породици.....	8
6.2.	Полицијска станица Рудо.....	8
6.3.	ЈУ Центар за социјални рад Рудо.....	9
6.4.	ЈУ Дом здравља Рудо.....	10
6.5.	Образовне установе.....	11
6.6.	Општина Рудо.....	11
7.	САРАДЊА СУБЈЕКТА У СЛУЧАЈЕВИМА НАСИЉА НАД ЖЕНАМА И У ПОРОДИЦИ.....	12
8.	ЕВИДЕНТИРАЊЕ, ДОКУМЕНТОВАЊЕ И ИЗВЈЕШТАВАЊЕ.....	13
9.	ПРИМЈЕНА ПРОТОКОЛА.....	14

1. УВОД

Насиље над женама је широко распрострањено и културолошки укорењено. Према истраживању распрострањености и карактеристика насиља над женама у Босни и Херцеговини¹, 47% жена у Републици Српској је доживело бар неки облик насиља након што је навршило 15 година. Посљедице насиља су бројне, како оне непосредне, оличене у физичким и емотивним повредама и социо-економском угрожавању, тако и оне дугорочне, скривене и индиректне.

Босна и Херцеговина је приступила Конвенцији Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција). Конвенција прописује да је насиље над женама кршење основних људских права и облик дискриминације жена, те даје свеобухватан преглед законских и других мера које државе чланице треба да предузму у циљу потпуне и ефикасне заштите жртава свих облика насиља над женама, укључујући насиље у породици. Ова конвенција је уједно први и једини правно обавезујући документ у области насиља над женама и насиља у породици усвојен на нивоу Савета Европе.

Конвенција успоставља структуралну везу између родно заснованог насиља и родне неједнакости, односно неједнакости између мушкараца и жена у друштву. Конвенција, такође, наглашава потребу за вишеструко димензионалним и усмереним приступом, потребу за мултиагенцијском сарадњом и интеракцијом међу главним носиоцима и успоставља свеобухватан систем мера, укључујући оснаживање жена. Конвенцијом се успостављају обавезујући стандарди правног оквира и пракси (законске одредбе, мјере, услуге и политике) у државама чланицама у вези са насиљем над женама и насиљем у породици и успостављају субјекти за међународни мониторинг.

Конвенцијом је такође предвиђено успостављање сарадње свих релевантних фактора како на државном тако и на локалном нивоу ради заштите и пружања подршке жртвама и свеобухватног и координисаног деловања у сузбијању насиља над женама и у породици. Конвенција обавезује потписнице споразума на прикупљање података о насиљу и видовима подршке жртвама како би се омогућило континуирано унапређивање механизма заштите.

2. СВРХА ПРОТОКОЛА

Насиље над женама и у породици захтева ефикасан одговор свих субјеката који се баве овом проблематиком и који су одговорни за препознавање насиља у оквиру вршења своје редовне делатности. Међусобно повезивање ових субјеката кроз координацију, трансфер информација, несметано пружање подршке жртви и примена адекватних мера омогућава делотворнију заштиту и сузбијање насиља над женама и у породици.

Сврха овог протокола је успостављање модела сарадње субјеката заштите и поступања као и других релевантних чинилаца у Општини Рудо ради ефикасног остваривања и спровођења заштите жртава насиља над женама и у породици путем:

- Откривања случајева насиља над женама и у породици;
- Покретања поступка за изрицање мјера заштите и санкционисања починиоца;
- Заустављања насиља и очувања безбедности жртве;
- Правовременог поступања у складу са степеном угрожености жртве насиља;

---

¹ М. Бабовић, О. Павловић, К. Гинић, Н. Карађиновић: *Распрострањеност и карактеристике насиља над женама у Босни и Херцеговини*, Агенција за равноправност полова Босне и Херцеговине, Сарајево 2013.

- Уважавања и очувања достојанства и приватности жртве насиља и уважавања њихових потреба и ставова;
- Заједничког и координисаног дјеловања субјеката ради обезбјеђивања доступног, ефикасног и делотворног система превенције и заштите свих жртава насиља над женама и у породици
- Формирања јединствене базе података;
- Подизање безбједности и снижавање нивоа стреса професионалаца и волонтера ангажованих на заштити жртава;
- Заједничког унапријеђења праксе, знања и вештина, које доприносе заштити жртава и сузбијању насиља над женама и у породици.

3. НОРМАТИВНИ ОКВИР

Нормативни оквир, који уређује област насиља над женама и у породици, дели се на три нивоа: међународни, државни и ентитетски.

3.1. Међународни акти

Уједињене нације су усвојиле низ докумената који обухватају проблем насиља над женама и у породици:

- Конвенција Уједињених нација о укидању свих облика дискриминације жена (CEDAW, 1979) и Опциони протокол Конвенције (1999), као и Општа препорука Комитета за укидање свих облика дискриминације жена (Комитета CEDAW) о насиљу над женама,
- Међународни пакт о грађанским и политичким правима (1966),
- Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима (1966),
- Конвенција о забрани тортуре и других врста мучења, нехуманог и деградирајућег третмана или кажњавања (1984),
- Конвенција Уједињених нација о правима детета (1989) и Опциони протоколи Конвенције (2000),
- Конвенција Уједињених нација о правима лица са инвалидитетом (2006),
- Декларација УН-а о укидању насиља над женама (1993),
- Пекиншка декларација и платформа за акцију (1995).

Савјет Европе је у априлу 2011. усвојио Конвенцију Савјета Европе о спречавању и сузбијању насиља над женама и насиља у породици („Службени гласник БиХ – Међународни уговори“, број: 19/13), као први документ који насиље над женама и насиље у породици третира на свеобухватан начин. Конвенција прописује да је насиље над женама кршење основних људских права и облик дискриминације жена, те даје свеобухватан преглед законских и других мера које државе чланице треба да предузму у циљу потпуне и ефикасне заштите жртава свих облика насиља над женама, укључујући насиље у породици. Ова конвенција је уједно први и једини правно обавезујући документ у области насиља над женама и насиља у породици усвојен на нивоу Савјета Европе.

3.2. Нормативни оквир Босне и Херцеговине

На нивоу државне заједнице истиче се по значају Закон о равноправности полова у Босни и Херцеговини, који је ступио на снагу у јуну 2003. године, а измењен је и допуњен 2009. године. Овим Законом уређује се, промовише и штити равноправност полова, гарантују једнаке могућности и равноправан третман свих лица без обзира на пол, у јавној и у приватној сфери друштва, те уређује заштита од дискриминације по основу пола.

3.3. Нормативни оквир Републике Српске

Устав Републике Српске одређује да су грађани равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки су пред законом и уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповјест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство.

Стратегија за сузбијање насиља у породици Републике Српске (2014-2019.) утемељује јавне политике у погледу превенције насиља у породици, помоћи и подршке жртвама насиља у породици, заштите жртва насиља у породици и праћење спровођења закона, политика и мјера против насиља у породици.

Закон о заштити од насиља у породици, којим се уређује заштита од насиља у породици, појам насиља у породици, круг лица која се сматрају члановима породице у смислу овог закона, начин заштите чланова породице, те врста и сврха прекршајних санкција за починиоце насилних радњи.

Кривични законик Републике Српске је уврстио насиље у породици или породичној заједници у основне облика кривичног дјела чиме је омогућено јасно разликовање између насиља у породици као кривичног дјела и насиља у породици као прекршаја.

Породични закон којим се уређују породично правни односи између супружника, родитеља и деце, усвојоца и усвојеника, стараоца и штићеника и односи између сродника у брачној, ванбрачној или усвојеничкој породици, те поступци надлежних органа у вези са породичним односима и старатељством.

Закон о социјалној заштити прописује права из ове области која се односе на жртве насиља над женама и у породици и уређује поступање социјалних служби у оваквим околностима.

Нормативном оквиру треба додати низ протокола којима је уређено поступање надлежних органа у случајевима насиља над женама и у породици:

- Општи протокол о поступању у случајевима насиља у породици у Републици Српској
- Протокол о поступању у случајевима насиља, злостављања или занемаривања дјете
- Правилник о поступању у случају вршњачког насиља међу дјецом и младима у образовном систему.

3.4. Локални оквир општине Рудо

Протокол општења и сарадњи надлежних субјеката на заштити жртва насиља у породици и родно базираног насиља, потписаног 03.03.2014. године.

4. НАСИЉЕ НАД ЖЕНАМА И У ПОРОДИЦИ И КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

Насиље над женама означава кршење људских права и облик дискриминације над женама и обухвата сва дела родно заснованог насиља која доводе или могу да доведу до: физичке, сексуалне, психичке, односно, финансијске повреде или патње за жене. Овим су обухваћене и претње таквим делима, принуда или произвољно лишавање слободе.

Насиље у породици означава свако дело физичког, сексуалног, психичког, односно економског насиља до којег долази у оквиру породице или домаћинства, односно између бивших или садашњих супружника или партнера, независно од тога да ли починилац има или је имао исто боравиште са жртвом.

Жртва је свако физичко лице које је угрожено насиљем над женама и у породици.

Закон о заштити од насиља у породици дефинише ову појаву као било које дело које наноси физичку, психичку и сексуалну патњу или економску штету, као и претње таквим делима или пропуштање чињења дужне пажње, која озбиљно спутава чланове породице да уживају у својим правима и слободама на принципу равноправности полова. Према овом Закону, радње насиља у породици су:

- физички напад члана породице на другог члана породице, без обзира да ли је наступила физичка повреда или није;
- свака примена физичке силе, која не резултира директним нападом или примена психичке принуде на интегритет члана породице;
- свако друго поступање једног члана породице које може проузроковати или изазвати опасност да ће изазвати физичку или психичку патњу или економску штету;
- проузроковање осећаја страха или личне угрожености или повреде достојанства уценом или вербалном претњом или другом принудом;
- озбиљни вербални напади, вређање, псовање, називање погрдним именима и други начин грубог узнемиравања члана породице;
- ухођење и сви други начини узнемиравања другог члана породице;
- оштећење или уништење заједничке имовине или имовине у поседу или покушај да се то учини;
- пропуштање дужне пажње и надзора или непружање помоћи и заштите ако за то постоји обавеза по закону или обичајима, а то би имало за последицу осећај физичке, психичке или економско-социјалне угрожености;
- изолација и ограничавање слободе кретања и комуницирања са трећим лицима;
- небрига и решавање основних потреба.

Породица у смислу Породичног закона је животна заједница родитеља и деце као и других сродника. Закон о заштити од насиља у породици ближе одређује чиниоце породице:

- супружници у брачној или ванбрачној заједници
- њихова деца (заједничка или из ранијих заједница)
- бивши брачни или ванбрачни супружници и њихова деца
- усвојилац и усвојеник
- старатељ и штићеник, као и друга лица која сада живе или су раније живјели у породичној заједници
- родитељи садашњих и бивших супружника
- очух и маћеха.

5. СУБЈЕКТИ ПОСТУПАЊА И САРАДЊЕ У СЛУЧАЈЕВИМА НАСИЉА НАД ЖЕНАМА И У ПОРОДИЦИ

Поступање у случајевима насиља над женама и у породици обухвата све надлежне актере, органе јавне управе на свим нивоима, државне институције, установе и организације као и организације цивилног друштва.

Субјекти поступања у случајевима насиља над женама и у породици су:

- Општина Рудо
- Полицијска станица Рудо
- ЈУ Центар за социјални рад Рудо
- ЈУ Дом здравља Рудо
- ЈУ Средњошколски центар „СШЦ“ Рудо
- ЈУ Основна школа Рудо

- НВО Центар за одговорну демократију „ЦОД“ Луна

Субјекти поступања по овом протоколу спроводе мере и активности по хитном поступку без икаквог одлагања.

Протокол о сарадњи и поступању у случајевима насиља над женама и у породици, након ступања на снагу, остаје отворен за приступање свих удружења грађана и организација цивилног друштва који својим деловањем могу да дају значајан допринос.

6. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈЕВИМА НАСИЉА НАД ЖЕНАМА И У ПОРОДИЦИ

Сви грађани и организације који посумњају на насиље над женама и у породици дужни су да о томе поднесу пријаву полицији, надлежном тужилаштву или центру за социјални рад.

Сви субјекти ће се при поступању у случајевима насиља над женама и у породици придржавати општеприхваћених принципа који подупиру успешно деловање:

- Поштовање, заштита, и испуњавање права жена уз поступање које обезбеђује достојанство, поштовање и сензибилитет према жртви;
- Безбједност и добробит жртава је приоритет уз јасно исказивање нетолеранције и неодобравање насиља над женама и у породици;
- Поступање у случајевима насиља над женама и у породици се усклађује са индивидуалним карактеристикама жртве укључујући културолошке, етничке, језичке и друге специфичности;
- Поступање у случајевима насиља над женама и у породици је превасходно усмјерено ка жртви узимајући у обзир вишеструке потребе, ризике којима је изложена као и евентуалне посљедице дјеловања субјеката поступања.

Субјекти поступања у случајевима насиља над женама и у породици организоваће своје деловање на начин којим се обезбеђује:

- Доступност свих видова подршке жртви без обзира на место становања, националност и етничку припадност;
- Приступачност услуга укључујући физичку приступачност, поступање које не изазива трошкове за жртву као и непостојање административних и језичких баријера;
- Прилагодљивост околностима у којима се жртва налази;
- Цјелисходност која подразумјева поштовање достојанства жртве, повјерљивости, разумјевање потреба жртве, минимизирање ризика од секундарне виктимизације као и да је поступање субјеката прихватљиво за жртву;
- Ефективна комуникација са жртвом којом се исказује емпатија и подршка а искључује било какво осуђивање жртве;
- Повјерљивост и пристанак жртве на поступање субјеката при чему се информације о жртви користе искључиво уз њен пристанак;
- Евиденција поступања свих субјеката која произилази из јасне и прецизне документације о поступку;
- Сарадња различитог субјеката поступања кроз упућивање и кординисану подршку жртви.

6.1. Препознавање и пријављивање насиља над женама и у породици

Физичко насиље је намјерна употреба физичке силе која може да изазове бол, повреду, инвалидитет или смрт. У физичко насиље се убрајају све врсте оваквог понашања попут ударања, гурања, чупања, гребања, дављења и других сличних манифестација.

Психичко насиље је свако нарушавање спокојства жртве које произилази из понашања починица, претњи или застрашивања. У психичко насиље се убраја понижавање, омаловажавање, окривљивање, посрамљивање, контролисање понашања жртве, ускраћивање информација, изолацију од социјалне средине, манипулацију дјецом и друга слична понашања. Психичко насиље је и ухођење и прогањање жртве.

Економско насиље подразумева неједнаку доступност заједничким средствима, ускраћивање или контролисање приступа новцу, спречавање запошљавања или образовања и професионалног напредовања, ускраћивање права на власништво, отуђивање ствари без сагласности, као и други облици понашања којим починилац нарушава економски статус жртве.

Сексуално насиље је сексуални акт без сагласности или могућности избора жртве да се сагласи, независно од тога да ли се акт догодио. У ову врсту насиља се убраја сексуални акт или покушај тог акта када особа није у стању да се сагласи или одбије учешће услед болести, инвалидитета, утицаја психоактивних супстанци, зрелости, односно услед застрашивања, уцјене или притиска, болан и понижавајући сексуални чин.

Насиље се препознаје на основу видљивих физичких и психичких трагова као и на основу социо-економске изолованости жртве, али у неким случајевима. У честим случајевима трагови насиља нису лако видљиви, али се сумња може формирати на основу индикатора:

- учестало повређивање које жртва објашњава несрећним случајем или незгодом,
- честе посјете лекару,
- депресија,
- жртва се жали на бол без видљивих повреда ткива,
- суицидна размишљања,
- одлагање посјете лекару, након повреда.

На насиље може да указује и низ здравствених тегоба попут:

- главобоље,
- слабости, малаксалости,
- несанице,
- палпитације болова у грудима,
- хипервентилације убрзаног дисања,
- поремећаја дигестивног тракта,
- хроничног бола,
- анксиозности.

6.2. Полицијска станица Рудо

Полицијска станица при спрјечавању и сузбијању насиља над женама и у породици, настоји да заштити жртву насиља у породици, идентификује починиоца, прати реализацију изречених заштитних мјера према учиниоцима, води евиденцију о насиљу над женама и у породици, доставља извјештаје и предузима друге мјере и радње у складу са законом.

Полиција обезбјеђује пријем пријава и интервенцију у случају насиља над женама и у породици, а своје поступање организује на начин којим се обезбјеђује пријем пријава и интервенција 24 часа у току дана, 365 дана у години. У складу са могућностима, у полицијској станици ће се обезбједити адекватна просторија за жртве које пријављују насиље над женама и у породици. При пријему пријаве, полицијски службеник настоји да прикупи што више релевантних информација о самом догађају, жртви и починиоцу укључујући податке о врсти насиља, идентитету жртве и починиоца насиља, локацији догађаја, евентуалној употреби оружја, повредама и потреби за хитном медицинском интервенцијом,

тренутном присуству починиоца, психичком стању починиоца односно склоности ка конзумирању алкохола и опојних средстава. Непосредно по сазнању да се догодило насиље над женом или у породици полиција ће упутити патролу на место догађаја односно место где се налази жртва у чијем саставу ће по могућности бити полицијски службеник женског пола.

Приоритет при поступању полицијских службеника, који су упућени на место догађаја, је заустављање насиља које је у току и заштита жртве насиља, затим здравствено збрињавање жртве и онемогућавање настављања насилничког понашања. По предузимању приоритетних активности полицијски службеници ће констатовати затечено стање и изјестити непосредне претпостављене ради даљег предузимања радњи из надлежности полиције. Полицијски службеници ће прикупити релевантне информације укључујући податке о учесницима догађаја и њиховим међусобним односима, локацији, времену догађаја, претходним случајевима насиља, особама затеченим на месту догађаја и детаљима инцидента.

Полицијски службеници, који су изашли на место догађаја, ће саставити садржајну службену белешку у коју ће унети све прикупљене податке као и информације о предузетим радњама према починиоцу насиља и мерама заштите жртве.

У року од 24 сата по пријему пријаве, полиција је дужна да достави писани извештај надлежном тужилаштву и ЈУ Центру за социјални рад Рудо.

6.3. ЈУ Центар за социјални рад Рудо

ЈУ Центар за социјални рад Рудо непосредно пружа жртвама прву стручну помоћ из домена социјалног рада и у сарадњи са другим службама поступа у случајевима насиља над женама и породици.

Пријава о насиљу над женом или у породици се може поднети ЈУ Центру за социјални рад Рудо. Одмах по сазнању да постоји сумња у извршено насиље, Центар ће предузети све неопходне мјере збрињавања жртве и пружања одговарајуће помоћи и подршке укључујући смештај у сигурну кућу, уколико је ова услуга доступна. О свим сазнањима и околностима насиља сачиниће се службена белешка. Узимајући у обзир интересе и потребе жртве, ЈУ Центар за социјални рад Рудо без одлагања обавјештава полицију о стеченим сазнањима у вези конкретног инцидента.

Након сазнања о насиљу над женом и у породици, ЈУ Центар за социјални рад Рудо, по правилу а обавезно уколико је дете директна или индиректна жртва, излази на место догађаја ради стицања увида у породичне и друге прилике. На основу обављене процене Центар ће предузети одговарајуће мере социјалне, породично-правне и дечије заштите у складу са Законом.

Поступање у случајевима насиља над женом и у породици Центар организује у току редовног радног времена и путем пасивног дежурства. У току пасивног дежурства центар одређује дежурног стручног радника, који је на располагању 24 часа и који је доступан полицији ради заједничког поступања.

ЈУ Центар за социјални рад Рудо ће посебну пажњу обратити на информисање жртве о њеним правима која произилазе из Закона о социјалној заштити, Породичног закона, Закона о дечијој заштити, Закона о заштити од насиља у породици и Закона о бесплатној правној помоћи.

При поступању у случајевима насиља над женама и у породици, Центар ће у првом степену одлучити о правима које жртва може да оствари као вид подршке при испуњавању потреба које су последица претрпљеног насиља из оквира социјалне, породично-правне и дечије заштите на основу Закона, укључујући:

- Новчану подршку;
- Смештај жртве уколико за то постоји потреба;
- Савјетовање;
- Специјалистичке услуге социјалне заштите;

При пружању подршке жртви из области социјалне заштите, Центар одлучује на основу укупног стање жртве, њеног мишљења и потреба као и утврђивања права са којима се на најцелисходнији начин те потребе могу задовољити.

На захтев суда или полиције, ЈУ Центар за социјални рад Рудо ће доставити сву документацију о конкретном случају насиља над женом и у породици ради истражног и доказног поступка укључујући: извјештај социјалног радника, извјештај тима о спровођењу надзора, налаз и мишљење психолога и других стручњака, као и извјештај о предузетим мерама.

У оквиру поступања у случајевима насиља над женама и у породици, ЈУ Центар за социјални рад Рудо предлаже Суду мере према починиоцима, надгледа њихово спровођење и извештава о томе у складу са Законом.

6.4. ЈУ Дом здравља „др Стојана и Љубица“ Рудо

ЈУ Дом здравља „др Стојана и Љубица“ Рудо, често прва долази до сазнања о насиљу над женама и у породици због потреба жртве да им се обрати за здравствену заштиту услед посљедица насиља. У случају сумње да је повреда или здравствено стање посљедица насиља, здравствени радник ће уз посебну пажњу прикупити детаљна сазнања о околностима под којима је дошло до нарушавања здравственог стања жртве.

ЈУ Дом здравља „др Стојана и Љубица“ Рудо ће жртвама насиља над женама и у породици омогућити хитан преглед у свим околностима укључујући и ситуације у којима жртва затражи здравствену заштиту без личних докумената. ЈУ Дом здравља „др Стојана и Љубица“ Рудо ће пружити жртви свеобухватну здравствену заштиту ради очувања њеног телесног и менталног здравља и према потреби је упутити на даље специјалистичке прегледе у складу са Законом о здравственој заштити.

У случају сумње или сазнања о насиљу, запослени у ЈУ Дом здравља „др Стојана и Љубица“ Рудо су дужни, имајући у виду интересе и потребе жртве, да сумњу или сазнање о насиљу без одлагања пријаве полицији. У оваквим околностима здравствени радник ће са посебном пажњом приступити разговору са жртвом насиља, обезбједити приватност, прикупити детаљна сазнања о околностима под којима је дошло до нарушавања здравственог стања и упутити жртву на ЈУ Центар за социјални рад Рудо.

Здравствени радник ће у медицинску документацију унети детаљан опис здравственог стања жртве и околности под којима је здравствено стање нарушено, укључујући основне податке, податке о физикалном прегледу, лабораторијске и остале дијагностичке процедуре, те белешку о процјени, упућивању и праћењу. Забелешка са изјавом у медицинској документацији обавезно мора бити прочитана жртви насиља, односно лицу у пратњи жртве и потписана од стране пунољетне жртве или њеног пратиоца, ако жртва није пунољетна. Медицинска документација представља непосредни доказни материјал у поступку против починиоца насиља и доставља се на увид надлежним органима.

6.5. Образовне установе: ЈУ Средњошколски центар „СШЦ“ Рудо и ЈУ Основна школа „Рудо“ Рудо

Образовне установе кроз основну дјелатност учествују у превенцији насиља над женама и у породици, сензибилишу запослене и ученике на појаву ове врсте насиља и предузимају мјере ради откривања и пријављивања индиција и одговарајуће помоћи ученицима у случајевима насиља над женама и у породици.

По стицању сазнања да је ученик жртва насиља над женама и у породици, директор установе ће обавити разговор са учеником уз обавезно присуство стручних радника васпитно-образовне установе (психолога, социјалног радника, педагога) и стручног радника ЈУ Центар за социјални рад Рудо.

Разговору са учеником ће се приступити са посебном пажњом и обазривошћу, поштујући достојанство и пружајући му подршку.

У случајевима када је ученик починилац насиља разговор ће се обавити одвојено у односу на жртву и предузеће се превентивне мере њене сигурности и онемогућавања понављања насиља. Уколико је насиље почињено у образовној установи према ученику ће се предузети дисциплинске мере уз консултације са ЈУ Центром за социјални рад Рудо и надлежним Тужилаштвом. У оваквим околностима комплементарно се примењује Правилник о поступању у случају вршњачког насиља међу дјецом и младима у образовном систему.

Одмах по сазнању о насиљу, образовна установа обавештава ЈУ Центар за социјални рад Рудо, Полицијску станицу Рудо као и ЈУ Дом здравља Рудо у случају повреда и нарушеног здравственог стања. Уколико околности налажу, образовна установа ће обезбедити пратњу ученика до ЈУ Дом здравља „др Стојана и Љубица“ Рудо.

Образовна установа ће о сазнањима у случају насиља над женом и у породици, о предузетим активностима, разговорима, изјавама и својим запажањима сачинити службену белешку, коју ће на захтјев доставити надлежним органима. Документација образовне установе о случају насиља над женом и у породици представља доказни материјал у поступку према починиоцу.

У случајевима насиља над женом и у породици образовна установа комплементарно примењује овај протокол као и Протокол о поступању у случајевима вршњачког насиља, Протокол о поступању у случајевима насиља, злостављања или занемаривања деце, Протокол о поступању у случајевима насиља у породици.

6.6. Општина Рудо

Општина Рудо, као орган јавне управе који је у најближем контакту са грађанима, има координативну улогу међу субјектима поступања у случајевима насиља над женама и у породици и перманентно ради на превенцији и сузбијању ове појаве.

За деловање општине Рудо у сузбијању насиља над женама и у породици задужено је надлежно Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности.

У превентивном смислу општина Рудо ће:

- На адекватан начин обавјештавати жртве о правима и услугама које су им на располагању;
- Спроводити активности подизања свести о последицама насиља над женама и у породици и одговорности грађана и организација за сузбијање ове појаве;
- Подупирати рад релевантних удружења грађана и организација цивилног друштва и тјесно сарађивати са њима при заштити жртава и сузбијању насиља над женама и у породици;
- Прикупљати и обрађивати податке о насиљу над женама и у породици и извјештавати јавност и релевантне организације о тим подацима;

- Једанпут годишње спроводити истраживања о насиља над женама и у породици на територији општине Рудо;

У испуњавању своје координационе улоге општине Рудо, Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности ће:

- Координисати рад свих релевантних субјеката;
- Администрирати рад Мултисекторског тима за одговор на насиље над женама и у породици;
- Обезбједити услове за рад Координационог тима;

Скупштина општине Рудо ће најмање једанпут годишње на својој седници разматрати стање у овој области и расправљати о примјени адекватних механизма и њиховом унапређивању.

7. САРАДЊА СУБЈЕКТА У СЛУЧАЈЕВИМА НАСИЉА НАД ЖЕНАМА И У ПОРОДИЦИ

Ради успостављања ефикасног система заштите жртава насиља над женама и у породици успоставља се континуирана мултисекторска сарадњу између субјеката поступања у општини Рудо. Сарадња се остварује директном међусобном комуникацијом релевантних субјеката као и кроз рад Координационог тијела за сузбијање насиља над женама и у породици и кроз рад Мултисекторског тима, а у складу са Законом о заштити од насиља у породици.

Координационо тијело за сузбијање насиља над женама и у породици се оснива овим Протоколом ради превенције насиља, едукације о насиљу, сузбијања и спречавања насиља над женама и у породици, заштите жртава насиља и афирмације њихових права и евалуације постигнутих и планирања наредних активности у суочавању са изазовима из ове области. Координационо тијело се састоји од руководиоца свих субјеката заштите и поступања, а његовим радом предједава представник општине Рудо. Координационо тијелу могу да приступе представници других органа и организација који радом могу да допринесу сузбијању насиља над женама и у породици. Координационо тијело се састаје по потреби, а најмање у кварталном интервалу и исто:

- Прикупља, анализира и размењује податке о насиљу над женама и у породици у општини Рудо;
- Идентификује добре и лоше праксе у раду субјеката поступања и заштите;
- Анализира механизме заштите и предлаже унапређење мера које су у надлежности општине Рудо;
- Организује заједничко унапређење знања и вештина службеника свих субјеката;
- Извјештава Скупштину општине Рудо о стању у области сузбијања насиља над женама и у породици.

Мултисекторски тим за одговор на насиље над женама и у породици дјелује у конкретном случају насиља и састоји се од представника свих субјеката заштите и поступања који су задужени за конкретан случај. Раду Мултисекторског тима могу да се прикључе и представници других органа као и појединци који могу да допринесу поступању у конкретном случају.

Мултисекторски тим за одговор на насиље над женама и у породици у конкретном случају појаве насиља:

- Омогућава размјену информација међу субјектима у конкретном случају насиља;
- Процењује ток поступка и планира даље заједничке активности;
- Координира заштиту жртве;
- Планира даље заједничке активности поступања у конкретном случају.

Мултисекторски тим ће организовати пасивно дежурство чланова у сарадњи са субјектима, ради хитног и неодложног поступања у конкретном случају насиља. Свака организација чији представник је у

саставу мултисекторског тима ће одредити службеника који ће бити у стању пасивног дежурства на начин, који ће омогућити поступање из надлежности конкретног субјекта изван званичног радног времена матичне организације. Руководилац организације чији представник је у саставу мултисекторског тима ће званичним дописом, обавјестити о промјенама службеника у пасивном дежурству као и поузданом начину да се са службеником ступи у контакт изван радног времена.

Службеник у стању пасивног дежурства је дужан да:

- По сазнању добијеном од полиције, поступа по рпјијави насиља изван радног времена а у скалду са надлежностима матичне организације;
- У хитним и неодложним случајевима учествује у раду мултисекторског тима изван радног времена;
- У хитним и неодложним случајевима пружи стручну подршку осталим субјектима заштите и поступања изван радног времена.

Мултисекторски тим се састаје на састанцима, који се сазивају на иницијативу неког од субјеката заштите и поступања, у зависности од сложености конкретног случаја. Члан мултисекторског тима, који сазива састанак, унапријед ће обавјестити остале чланове о разлозима сазивања састанка, карактеристикама случаја који ће бити предмет рада мултисекторског тима и информацијама којима до тог тренутка располаже о случају. Позивање и информисање чланова мултисекторског тима се по правилу обавља писаним путем. У хитним и неодложним околностима позивање и информисање чланова се може обавити и на други примјерен начин, имајући у виду најбољи интерес жртве.

Састанцима мултисекторског тима предједава члан на чију иницијативу је сазван састанак.

8. ЕВИДЕНТИРАЊЕ, ДОКУМЕНТОВАЊЕ И ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Вођењем евиденције и извјештавањем, обезбеђују се подаци за праћење стања у области насиља над женама и у породици, за планирање и програмирање мјера заштите, помоћи и подршке жртвама и унапређење њиховог положаја, као и за потребе статистичких и других истраживања.

Субјекти заштите и поступања у случајевима насиља над женама и у породици воде евиденцију у складу са Правилником о садржају евиденције и извештаја о насиљу у породици.² Ради обухватања цјелокупне материје овог Протокола субјекти заштите и поступања ће примјенити одредбе горе наведеног правилника на случајеве насиља над женама, односно родно заснованог насиља.

Евиденција о случајевима насиља се води на основу документације у складу са Законом. Субјекти заштите и поступања ће документовати све случајеве насиља над женама и у породици без обзира на исход поступка који се по том основу води код надлежних органа.

Субјекти заштите и поступања ће на основу евиденције саставити појединачни годишњи извештај, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину. Појединачне годишње извештаје ће субјекти доставити Координационом тијелу и надлежним органима. Координационо тијело ће саставити предлог обједињеног годишњег извештаја о насиљу над женама и у породици у општини Рудо, доставити га Скупштини општине Рудо најкасније до 30. јуна текуће године за претходну годину.

Скупштина општине Рудо ће на првој наредној сједници разматрати приједлог извештаја и након усвајања, доставиће га свим субјектима заштите и надлежним органима.

Општина Рудо ће путем медија обавјестити јавност о кључним дјеловима извештаја, а сви субјекти поступања и заштите ће објавити годишњи извештај о насиљу над женама и у породици на

---

² Министарство породице, омладине и спорта Владе Републике Српске: *Правилником о садржају евиденције и извештаја о насиљу у породици*, Службени гласник Републике Српске број: 71/13, Бања Лука, 2013;

својим званичним интернет презентацијама најкасније 15 дана након његовог усвајања на сједници Скупштине општине Рудо.

9. ПРИМЈЕНА ПРОТОКОЛА

Потписници Протокола ће упознати запослене код свих субјеката заштите и поступања о одредбама овог Протокола и обавјестити их о презетим обавезама.

Координационо тијело ће координисати и надzirати примјену протокола кроз своје редовне састанке.

Протокол о поступању и сарадњи у случајевима насиља над женама и у породици је отворен за приступање свих организација и појединаца који могу да допринесу остваривању сврхе протокола и прихватају у њему наведене принципе деловања.

Протокол о поступању и сарадњи у случајевима насиља над женама и у породици почиње да се примјењује од дана потписивања.

ПОТПИСНИЦИ ПРОТОКОЛА:

Општина Рудо:

_____
Начелник општине Рудо, Рато Рајак

ЈУ Центар за социјални рад Рудо:

_____
Директор, Славица Сташевић

ЈУ Средњошколски центар “СШЦ” Рудо:

_____
Директор, Татомир Елез

ЈУ Дом здравља „др Стојана и Љубица“ Рудо:

_____
Директор, Марина Миликић

ЈУ Основна школа “Рудо” Рудо:

_____
Директор, Наташа Тодоровић Барбарез

Полицијска станица Рудо:

_____
Командир, Бојан Медовић

НВО Центар за одговорну демократију „ЦОД“ Луна:

_____
Директор, Светлана Вуковић

Број: 02-014-6/19

Датум: 25. фебруар 2019. године